REDACTIUNEA,
Administratiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 41. Braşov, Lunĭ-Marţĭ 22 Februarie (6 Martie). 1900.

Câte-va cuvinte adevĕrate.*)

(La adresa primului ministru Szell)

I.

De un timp încóce în dieta şi pressa maghiară fórte mult se vorbesce şi se scrie despre modalitatea, cum are de-a se deslega cestiunea naţionalităţilor.

In privinţa acésta oratorii din parlament, dimpreună cu publiciştii maghiarĭ, au două feţe, una mâniósă şi încruntată, ce o îndréptă înăuntrul ţĕrii şi cu care privesc lucrurile din punctul lor de vedere egoist-esclusivist şi despotic; şi alta nevinovată, zîmbitóre şi generósă, cu care se arată înaintea străinătăţii de câte orĭ e vorba de naţionalităţile din Ungaria. Când deputaţii şi publiciştii maghiarĭ merg pe la congresele interparlamentare, la Bruxella, Christiania etc., asigură sĕrbătoresce şi unisono, că naţionalităţile nicĭ într'o ţéră a Europei nu se bucură de o libertate aşa de mare şi de atâtea frumóse drepturĭ ca în Ungaria. Spre dovedirea acestei tese se provócă la legea din 1868 despre îndreptăţirea naţionalităţilor.

Nu-'mĭ e obiceiul a suspiţiona pe nimenea, că ar vorbi şi ar scrie cu rea credinţă. Dér admiţênd chiar, că toţĭ cei-ce vorbesc astfel, ar crede în adevĕr ceea-ce spun, trebue sĕ le declar categoric, că sunt în cea mai mare rĕtăcire, séu în cea mai crassă ignoranţă, décă cred, că vre-una din dispoziţiunile legii amintite, favorabilă naţionalităţilor, se esecutéză.

Décă d-nii deputaţĭ şi representanţii pressei maghiare ar voi a se informa serios despre manipularea administraţiunei nóstre de jos până sus, s'ar convinge, că *tóte dispoziţiunile legei de naţionalitate sunt de fapt cassate* şi *drepturile minimale* garantate naţionalităţilor în acea lege sunt *ignorate* pe deplin, atât cu privire la folosirea limbei pe terenul politic, cât şi pe terenul bisericesc şi scolastic.

Abstragênd dela multe altele nedreptăţirĭ, ce se fac în deosebĭ naţionalităţii române, *eu de astă-dată numai despre un mare gravamen* vréu sĕ fac în şirele aceste amintire: *adecă despre delăturarea şi preterarea Românilor în oficiile publice.*

E lucru cunoscut, că mulţĭ dintre tinerii noştri îşĭ fac studiile lor de drept la universităţile séu academiile maghiare cu cel mai strălucit succes şi aplicându-se de esemplu pe cariera justiţiei, după depunerea esamenului judecătoresc practic prescris de lege, după multe ostenelĭ şi lupte ajung de a fi subjudĭ, din care post după un serviciu de 5—6 anĭ ar trebui sĕ fiă înaintaţĭ *ca judecătorĭ de cerc regescĭ séu ca judecătorĭ la tribunal*, însĕ, lucru dureros, că acésta de tot rar se întêmplă, de-óre-ce un subjude de naţionalitate română după cugetarea şovinistică a unor preşedinţĭ de tribunal şi a unor agenţĭ neconscienţioşĭ ai stăpânirei nu póte fi aplicat la *un post de încredere* precum e postul de judecător de cerc, va sĕ dică *un Român nu póte fi şef de justiţiă într'un ţinut locuit de Românĭ.*

Domnii memoraţĭ uită, că o astfel de cugetare involvă în sine un pĕcat grav şi în contra legilor naturei şi a civilisaţiunei omenescĭ, fiind-că ce póte fi mai mare nedreptate şi aşa dicênd mai mare tirăniă decât ca un cetăţén de baştină sĕ fiă împedecat în înaintarea sa, pentru că din întêmplare e de altă rassă? Preterarea cuiva din motiv de naţionalitate cuprinde în sine cea mai mare neîncredere şi nedreptate, căcĭ o astfel de procedere vatămă în cel mai mare grad ambiţiunea şi simţul de dreptate a persónei respective.

Dér o astfel de procedere lovesce şi în raţiunea sănĕtósă, fiind-că e lucru bine cunoscut tuturor, că acela, care odată se aplică ca amploiat al statului, nu se ocupă de politica militantă şi numai pentru aceea, că nu e născut din sînul naţionalităţii maghiare şi nu se lapĕdă de naţionalitatea sa, nu merită o tractare aşa umilitóre, deóre-ce şi dênsul e cetăţén al acestei ţĕrĭ şi şĭ a căştigat o calificaţiune egală cu aceea a colegilor sĕi de soiul maghiar. Décă un judecător român ar comite fapte, carĭ lovesc în lege séu s'ar amesteca în lucrurĭ, carĭ cad afară de sfera sa de activitate, esistă o lege despre responsabilitatea judecătorilor, sĕ fiă tras la respundere, însĕ e cea mai mare injuriă a presupune despre dênsul, că nu e om, în care sĕ te poţĭ încrede şi pentru aceea *fără de nicĭ o vină al eschide dela înaintarea meritată.*

După o activitate lungă şi obositóre, unora dintre judecătorii noştri dela prima instanţă, li-au mai succes icĭ colo de a fi numiţĭ judecătorĭ la tablele regescĭ (Curţile de apel). Aicĭ după un serviciu érăşĭ lung, greu şi onest îşĭ căştigă dreptul necontestabil de-a fi înaintaţĭ ca judecătorĭ la Curiă (Curtea de cassaţiă), ca preşedinţĭ de senat, séu ca procurorĭ generalĭ. Dér şi aicĭ bărbaţii noştri sunt întêmpinaţĭ cu cea mai mare rĕcélă şi neîncredere, ce evident dovedesce acea împrejurare, că începênd dela descentralisarea tablelor regescĭ din Budapesta şi Mureş-Oşorheiu, efectuită în sensul articulului de lege 25 din anul 1890, în anul 1891 *nicĭ un judecător de naţionalitate română aplicat la óre-care tablă regéscă n'a fost numit preşedinte de senat séu procuror general*, deşi avem câţĭva judecătorĭ la tablele regescĭ, carĭ nu numai în sfera lor de activitate s'au afirmat ca nisce legiştĭ distinşĭ, ci şi pe terenul juridic prin scrierĭ în materia de drept şi-au câştigat renume înaintea cercurilor, carĭ se ocupă cu cestiunĭ de drept şi cu cultivarea literaturei juridice.

Neîncrederea, şi aşa dicênd aversiunea în contra soiului nostru aşa de tare s'a înrădăcinat în cercurile guvernanţilor noştri, încât unui judecător de viţă română dela curtea de apel, deşi un jude de tablă în rang precedéză pe un preşedinte de tribunal, nu i-ar succede a fi numit preşedinte al unui tribunal situat pe un teritor locuit de Românĭ, fiind-că guvernanţii — după cum ei înşi-şĭ franc recunosc — nu au încredere într'un bărbat de altă naţionalitate şi aşa *posturile de încredere, precum sunt: postul de preşedinte de tribunal, postul de procuror şi de judecător de cerc* — cu prea puţine esceptiunĭ — numai celor ce se ţin de rassa domnitóre se conferesc. Ne-am puté provoca la casurĭ concrete, dér de astă-dată nu facem acésta.

*) Nu de mult am înregistrat părerile tînĕrului deputat Hegedüs despre funcţionarii publicĭ din Ungaria. Astădĭ dăm loc aicĭ unei vocĭ române, care se ocupă de tratarea ce o întîmpină Românii, câţĭ se mai pot strecura, fórte sporadic, în câte-o funcţiune publică de stat. — Red.

Conferenţa episcopilor catolicĭ. Alaltăerĭ s'a ţinut în palatul primaţial din Buda o conferenţă a episcopilor catolicĭ, ocupându-se cu mĕsurile, respective cu posiţia ce are sĕ ia colegiul episcopilor faţă de hotărîrile congresului, precum şi a stabili modalităţile de contact cu comisiunea alésă de congres. Episcopii au ales o comisiune de trei, căreia i-au dat însărcinarea sĕ comunice comisiunei congresului punctul de vedere al episcopatului.

Dintre archiereii românĭ uniţĭ I. P. S. Sa Metropolitul Dr. V. *Mihalyi* şi episcopii sĕi sufraganĭ Mihail *Pavel* şi Dr. D. *Radu* au refusat sĕ ia parte la conferenţă, provocându-se la cunoscutul punct de vedere al bisericei române unite faţă de plănuita autonomiă catolică, cu care s'a ocupat conferenţa. Episcopul dela Gherla însĕ Dr. I. *Szabo* a făcut şi de rêndul acesta esceptiune şi s'a rĕtăcit printre vlădicii ungurĭ. Érăşĭ arată dér episcopul *Szabo* veleităţĭ de a se separa în causa cea mare a bisericei, când, după spusele foilor ungurescĭ, Metropolitul sĕu şi cu ceilalţĭ fraţĭ ai sĕi şĭ-au reînoit reservele lor de drept şi protestările de mai înainte. Până când óre episcopul Szabo va juca acest rol umilitor în paguba intereselor bisericei şi a autorităţii episcopatului român unit?

Din „Reichsrath“. Şedinţa dela 3 Martie a „Reichsrath“-ului a fost importantă pentru motivul, că deputatul ceh *Pacak*, vorbind în desbaterea asupra programului guvernului, a declarat, că *introducerea limbei germane ca limbă de stat va uni tóte naţionalităţile în contra Germanilor.* Pacak a cerut dela guvern sĕ se declare hotărît asupra situaţiunei şi a făcut cunoscut, că *Cehii vor face obstrucţiune* până când nu vor primi satisfacţiă pentru retragerea ordonanţelor de limbă.

Dimisia lui Banffy. *„Vaterland“* din Viena scrie următórele: „Măestrul suprem de curte br. Desid. *Banffy* — cum anunţă şi foile maghiare — *va dimisiona* încurênd din post. Până acum pasul acesta se punea în legătură cu noul organ de pressă al lui Banffy „Magyar Szo“, care într'un mod prea maliţios lucréză contra actualului guvern. Acum însĕ drept causă a retragerei lui Banffy se aduce, că el *n'a predat noului ministru-preşedinte (Szell) cassa partidei liberale*, care se folosia la alegerĭ şi despre care trebuia sĕ-şĭ dea séma. E cunoscut, că în Noemvre şi Decemvre 1898 Banffy voia sĕ disolve camera şi se ordone alegerĭ nouĕ. Cei-ce cunosc sistemul electoral al lui Banffy, sciu, că pentru aşa ceva avea lipsă de banĭ mulţĭ; de fapt Banffy a căpĕtat banĭ mulţĭ pentru alegerĭ, nu numai banĭ ungurescĭ şi „austriacĭ“, ci şi banĭ strĕinĭ „ca dar“. Că óre Banffy, fiind de fapt întrodusă acţiunea electorală, a cruţat séu nu ceva şi cât a cruţat, şi dat'a el ceva lui Coloman Szell?—acésta o sciu mai bine cercurile interesate. După-ce Banffy a administrat însuşĭ cassa electorală, la tótă întêmplarea se póte aştepta, că décă a făcut ceva economii, sĕ le predea urmaşului sĕu, ér décă nu, atuncĭ fórte cu greu 'i va fi lui Coloman Szell sĕ facă alegerĭ nouĕ în Ungaria“.

Cu tóte-că una din oficiósele maghiare ţine sĕ dea o desminţire la afirmările notiţei apărute în „Vaterland“, totuşĭ rĕmâne o mare bănuială asupra isprăvilor fostului ministru-paşă Banffy.

Cértă între kossuthiştĭ.

Intre cele două fracţiunĭ ale partidei independente (kossuthiste) a isbucnit în timpul din urmă o cértă fórte înverşunată, care s'a manifestat şi în şedinţa de alaltăerĭ a dietei.

Fracţiunea-Eötvös continuă prin organul sĕu „Egyetertes“ de mult timp o campaniă violentă şi pătimaşe în contra fracţiunei lui Ugron. In timpul din urmă campania acésta s'a purtat şi se pórtă pe tema, că *Ugron*, ca mare proprietar de pămênt, face speculaţiunĭ cu ovĕs pe séma armatei şi că la intervenirea lui câte-va firme jidovescĭ ar fi căpĕtat concesiune de a lifera ovĕs.

Amicii lui Ugron au luat în nume de rĕu acéstă campaniă pătimaşă, şi însuşĭ Ugron a adresat o scrisóre lui Francisc *Kossuth*, — al cărui organ se dice a fi „Egyetertes“ şi la care de fapt colaboréză Kossuth, — décă nu vede sosit timpul, ca atacurile contra lui şi a fracţiunei ugroniste sĕ înceteze. La scrisórea acésta Kossuth a rĕspuns, că fóia „Egyetertes“ nu este a lui, n'are nicĭ el, nicĭ partida influenţă asupra ei şi nu póte sĕ-i impună, ce sĕ scrie şi sĕ nu scrie, căcĭ fóia este proprietatea unei societăţĭ pe acţiunĭ.

Cu tot schimbul acestor scrisorĭ, în şedinţa de Sâmbătă a dietei a isbucnit viforul. *Thaly* a strigat, că ugroniştii nu sunt independenţĭ. *Olay* i-a numit „partida liferanţilor de ovĕs“. In schimb din partea ugroniştilor li-s'a rĕspuns atăcătorilor cu epitetul, că sunt „partida asigurărilor“ şi „partida Fortuna“. După-ce *Rakovsy* a sărit în apĕrarea lui Ugron, kossuthistul *Olay* a anunţat dietei cas de *incompatibilitate* faţă de Ugron.

In urma acésta o mare animositate şi disensiune se dă pe faţă între fracţiunile partidei independente, care de sigur vor avé încă urmărĭ şi mai fatale pentru ea. Se vorbesce chiar că cérta se va continua şi prin duele, după-ce şi unii şi alţii şĭ-au aruncat vorbe grele în parlament.

Fracţiunea lui Ugron a ţinut erĭ o conferenţă cu scop de a lua mĕsurĭ pentru o *contracţiune.* Cei mai mulţĭ prevĕd, că de aicĭ se va nasce un mare „haboruşag“, în care se vor bate în capete vechile patimĭ şi urĭ personale, deşi Kossuth asigură pe Ugron, că el nu este amicul certelor şi frecărilor între membrii aceleaşĭ partide.

Adrese și felicitărĭ numeróse, s'au trimis, scrie fóia bisericéscă din Blașiŭ, I. P. S. Sale Metropolitului Dr. *Victor Mihalyi* din incidentul jubileului de 25 de anĭ al episcopiei sale, atât din provincia metropolitană, cât și din alte părțĭ.„ Prea frumóse telegrame s'au trimis ilustrului iubilant dela Românii din Brașov, Sibiiu, Clușiu, Lugoș, Bistrița, Reghin, Abrud; dela societățile „Carmen Silva" (Graz), „Petru Maior" (Budapesta). „România Jună" (Viena), „Alexă Șincai" (Gherla), dela o mulțime de privațĭ, credincioșĭ gr. cat. și comune bisericéscă".

După cum aflăm, I. P. S. Sa a mulțămit prin scrisorĭ fórte călduróse celor ce l'au felicitat. Fórte călduróse sunt adresele, ce i-au fost trimise jubilantelui de către Episcopiĭ sufraganĭ ai sĕi. P. S. Sa episcopul Michail *Pavel* dela Oradea-mare salută pe jubilar în numele sĕu, al clerului și poporului, terminând cu cuvintele: „Nu vom înceta a înălța rugăciunĭ ferbințĭ la Tronul lui Dumnedeu, ca sĕ vĕ conserve scumpa viéța spre binele și înflorirea S tei Bisericĭ și în special a Provinței nóstre bisericescĭ de sub înalta-vĕ guvernare spre prosperarea națiunei și bucuria nóstră a tuturora".

P. S. Sa episcopul *Szabo* dela Gherla adreséză jubilantului „felicitărĭ sincere", oftându-i „spre binele bisericei viéță lungă și fericire".

Episcopul Lugoșului, P. S. Sa Demetriu *Radu*, își termină adresa asigurând, că împreună cu clerul și poporul va ruga pe Dumnedeu ca sĕ ajute jubilantelui „a duce întru îndeplinire nobilele intențiunĭ ale spiritului sĕu pentru propășirea s-tei nóstre bisericĭ, a-i apĕra drepturile, a-i promova instituțiunile, ér prin tóte acestea a fi vrednic urmaș al glorioșilor sĕi înaintașĭ, carĭ atâtea binefacerĭ și mângăerĭ au vĕrsat peste neamul românesc". — Tóte adresele sunt datale din ședințele consistoriale.

O adresă cu fórte numĕróse subscrierĭ s'a trimis și din partea Românilor din Sélagiu, scrisă într'un frumos album, legat în catifea și avênd în față simbolisată crucea, evangelia și anghira.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Acum după capitularea lui Cronje, după liberarea Ladysmith-ului și după retragerea Burilor din Natal, cu drept cuvênt lumea se întrébă, că ce va urma? Despre un lucru sunt cu toții în clar, că adecă rĕsboiul e departe de a fi sfîrșit. Vorba este acum, că de unde se va relua firul continuării rĕsboiului? Englesii vor sĕ-l continue cu tot prețul, Burii încă nu sunt desperațĭ, și după o telegramă, ce vine din Pretoria, înși-șĭ președinții celor două republice, *Krüger și Steyn*, au hotărît sĕ ducă lupta până la fine și, la cas de nevoie, sĕ céră intervenția puterilor. Étă de altfel scirile mai nouĕ:

Luptă la infinit.

„Times" din Londra scrie, că nimic n'ar fi mai primejdios pentru imperiul britanic, decât décă guvernul ar trada slăbiciune, séu aplecarea de a-se supune deciziunei altor puterĭ, orĭ décă ar esita a da lumii dovadă, că după provocarea Burilor și jertfele aduse de Anglia, *republicele sud-africane trebue anectate imperiului.*

De altă parte o telegramă din *Amsterdam* spune, că agenția oranjană de acolo declară, că capitularea lui Cronje n'a schimbat hotărîrea Burilor de *a-se lupta la infinit*, căcĭ despre o depunere a armelor nu póte fi vorba.

In același timp din *Bruxella* se anunță, că *Joubert* a sfîrșit cu concentrarea trupelor în statul Oranje. Burii ocupă posițiunĭ întărite lângă *Osfontein* și probabil, că aicĭ va fi prima ciocnire.

Osfontein se află la o depărtare de 6 milurĭ englese de Paardeberg. Aicĭ este concentrată o armată însemnată de Burĭ, se vede, a apĕra chiar Bloemfontein. Acolo au sosit și 5000 de Burĭ din Natal.

Președinții Krüger și Steyn.

Agenției „Reuter" i-se comunică din Lourenzo-Marquez cu data de 2 l. c., că *Krüger* s'ar fi dus în statul liber Oranje, ca sĕ se sfătuéscă cu *Steyn*. Scirea acésta e confirmată în o telegramă, ce i-s'a trimis lui „Times". Fóia acésta adauge, că pacea numai sub o condiție se póte face: prin încorporarea republicelor la Anglia.

Rĕsboiul și puterile.

La *Berlin*, după cum spune o telegramă de acolo, nu se crede în intervenirea vre-unei puterĭ. Asta și pentru motivul, că Burii vor sĕ lupte mai departe. Ei au încă 50,000 de ómenĭ bine echipațĭ și instruițĭ.

„Magdeburger Zeitung" primesce din Petersburg scirea, că Țarul n'ar voi bucuros sĕ intervină, dér e sigur, că *Rusia și Francia nu vor tolera anexiunea celor două republice.*

Liberarea Ladysmith-ului.

Lui *„Times"* i-se scrie din *Lidysmith* cu data de 1 Martie, o di după eliberare:

Starea sufletéscă a celor din Ladysmith era în dilele din urmă cum nu se póte descrie. Ei n'aveau sĕ alégă, decât se aștepte cu răbdare și se asculte bubuitul tunurilor lui Buller. Acum însĕ la tóte li-s'a pus capĕt. Și acésta nu pentru-că înaintarea Burilor ar fi adus cu sine capitularea necondiționată a orașului, căcĭ eventual am fi putut resista încă 6 sĕptĕmânĭ, însĕ aveam sĕ suferim lipsurĭ fórte marĭ. Numĕrósele îmbolnăvirĭ de tot felul și secarea munițiilor ne-ar fi făcut incapabilĭ de-a resista mai ales atacurilor ca cel din 6 Ianuarie. La începutul asediului eram *18.000*, și adecă: 12,000 soldațĭ, 2000 cetățenĭ și 4000 indigenĭ, Caffrii și indienĭ. Urmarea firéscă a asediului a fost, că începură sĕ pustiéscă printre noi tot felul de bóle. Opt mii au ajuns în spitale ca bolnavĭ séu rănițĭ, însĕ deși asediul a fost fórte riguros, mortalitatea a rĕmas totușĭ neînsemnată până pe la mijlocul lui Ianuarie; de-atuncĭ s'a sporit numĕrul casurilor de bólă și decese, deóre-ce ajutórele medicale secaseră cu desĕvîrșire. Este imposibil a descrie suferințele bolnavilor dela jumĕtatea lui Ianuarie încóce. Cel-ce ajungea la pat, era condamnat sĕ móră. Luptătorii noștri abia își puteau ține viața în óse cu porțiunile, ce le căpĕtau. In fiă-care di ucideam câte 30 de cai mai bĕtrânĭ și catîrĭ, pregĕtind mâncare. Dela jumĕtatea lui Ianuarie mai mult de 200 au murit în urma bólelor. In ultimele dóuĕ sĕptĕmânĭ a trebuit sĕ ucidem aprópe toțĭ caii de călărit și tunurile rĕmaseră fără cai. Pe călărețĭ și vizitii i-am înrolat în infanteriă și pe toțĭ i-am trimis la șanțurĭ. Cu considerare la ultima eventualitate, când adecă Burii ne-ar fi bombardat întăriturile, am ridicat o liniă întrégă de șanțurĭ. Dela începutul asediării pierderile totale sunt: cădutĭ 24 ofițerĭ și 235 soldațĭ, în urma bólelor au murit 6 ofițerĭ și 240 soldațĭ, rănițĭ au fost 70 ofițerĭ și 520 soldațĭ. In numerii aceștia nu e cuprinsă și poporațiunea albă.

Pierderile Englesilor.

Oficiul de rĕsboiŭ engles publică lista pierderilor dela începutul rĕsboiului și până la 24 Februarie. Ele sunt: 1) *Ofițerĭ* cădutĭ 198, rănițĭ 494 și prinșĭ 133; 2) Soldațĭ cădutĭ 1748, rănițĭ 5795, prinșĭ 3111; 3) In urma bólelor au murit 19 ofițerĭ și 704 soldațĭ; 4) în urma nenorocirilor au murit 1 ofițer și 17 soldațĭ; 5) ca bolnavĭ și incapabilĭ de serviciu au fost dimisionațĭ 79 ofițerĭ și 2227 soldațĭ. După statistica acésta pierderile Englesilor sunt de *430 ofițerĭ și 7807 soldațĭ.* Aicĭ nu sunt socotițĭ rănițiĭ îngrijițĭ prin spitalele englese din Africa.

Mișcarea Africanderilor.

Mai multor diare din Londra li-se telegrafézĕ din Capstadt, că alianța Africanderilor începe se ia posițiă amenințătóre și vré sĕ pornéscă o mare agitațiune cu scop de a scăpa pe Burĭ de subjugare. Sinodul reformat olandes din Capstadt a dat un manifest, în care dice între altele: „Óre poporul nostru puté-va suporta gréua sarcină, ce i-se impune lealitățĭ sale? dela începutul rĕsboiului. Asta n'o putem predice, dér trebue sĕ ne temem, și temerea nóstră are basă, că décă sfatul conciliant nu va avé rĕsunet, Olandesii lealĭ până acum din colonia Cap, vor fi silițĭ a-se rĕscula".

SCIRILE DILEI.

— 21 Februarie v.

O rugare. *Direcțiunea școlelor medii gr. or. române din Brașov* rógă pe toțĭ acei Domnĭ, la ale căror adrese s'au espedat *liste de colectă pentru masa studenților* și carĭ nicĭ până adĭ nu au retrimis listele primite, — ca *sĕ binevoéscă a retrimite listele de colectă în timpul cel mai scurt, chiar și în cas, că nu s'ar fi putut colecta nimic pentru masa studenților.*

„Csardaș"-ul în Viena. Societatea aristocrată din Viena a arangiat un bal în hotelul „Metropol". In societate fiind invitațĭ și aristocrațĭ ungurĭ, aceștia șĭ-au adus lăutarĭ ungurĭ din Pesta, cărora cavalerii li-au comandat sĕ cânte jocul „csardaș". Conții Szecheny, Karolyi etc. au început în mod provocător sĕ învîrtéscă „csardașul". Aristocrația vienesă, revoltată de acest fapt, în mod liniștit a comandat orchestrei austriace sĕ cânte un „vals", încetându-se „csardaș"-ul. Principele *Taxis*, după câte-va cuvinte adresate arangiatorilor balului aristocratic, a trebuit sĕ părăséscă petrecerea împreună cu ceilalțĭ Maghiarĭ.

Ungaria și Porțile-de-Fier. Cu ocasiunea desbaterei budgetului ministeriului de comerciu, ministrul Al. *Hegedüs* vorbind de Porțile-de-Fier dise, că transitul anului trecut n'a rĕspuns prevederilor și așteptărilor. In loc de un venit prevĕdut în cifra de 640,000 coróne, încassările au dat numai 13,000 coróne. Faptul acesta, dise ministrul, nu se datoresce nicĭ tarifelor, nicĭ mărfurilor transportate, căcĭ a fost un an, care nu se repetă decât cel mult la 50 de anĭ odată. Ministrul declară, în fine, că nu se va abate dela punctul sĕu de vedere în ce privesce *reforma tarifelor*, cât timp nu se vor face alte esperiențe.

„Patria", institut de credit și economii în Blașiŭ, șĭ-a ținut a 14-a adunare generală în 20 Febr. n. In bilanțul ei se constată, că acest institut dispune de: 110,000 fl. capital social; fondul de reservă 109.842 fl.; fondul de pensiune 8351 fl.; depunerile la finea anului 1899 erau de 600,000 fl.; venitul anului trecut a fost 24.333 fl., din care s'a votat 12% dividendă și 753 fl. spre scopurĭ de binefacere și în special pentru formarea unui fond de 2000 fl. făcut în amintirea jubileului episcopesc al Metropolitului Mihalyi. Din interesele fondului se vor ajutora institutele române de învĕțământ din Blașiŭ.

Noul episcop al Romanului. Dilele trecute s'a făcut alegerea noului episcop al Romanului. Majoritatea voturilor a întrunit'o Archiereul Gherasim Saffirin *Craiovcanu.* Nou alesul episcop a fost întărit, și erĭ, Dumineca, i-s'a făcut investitura.

Modificarea învĕțământului secundar și superior în România. Sĕptĕmâna acésta, după cum cetim în „Timpul", se va depune pe biroul corpurilor legiuitóre române un proiect de lege pentru modificarea legei învĕțământului secundar și superior.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au contribuit din incidentul morții premature a lui *Radu Stinghe*, școlar de cl. VI gimn. la gimnasiul român din Brașov, întristatul sĕu părinte *Dumitru Stinghe* **20 cor.**, ér cumnatul sĕu d l Iosif *Moldovan* **10 coróne.**

— Esprimăm cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile darurĭ: *Direcțiunea școlelor.*

„Condamnarea lui Horia." La școla de meserii din Iașĭ se află espus tabloul *„Condamnarea lui Horia"*. Acest tablou de-o mărime colosală, lucrat cu o mare măestriă, se datoresce penelului talentatului pictor I. Popovicĭ.

Naturalisarea în Francia. Un important studiu cuprinde raportul lui *La Borde* asupra statisticei naturalisărei strĕinilor în Francia, în timpul anului 1895 și în perioda decenală dela 1890 la 1900. Slăbirea vitalităței în rassa francesă, faptul că populațiunea francesă este staționară, ba încă tinde spre micșorare, îngrijesce fórte mult clasa conducĕtóre a Franciei. La Borde constată în cifra naturalisaților o descrescere, care merge accelerându-se de câțĭ-va anĭ. In 1899 cifra acésta a fost de 2395 pentru Francia continentală, adecă cu 448 mai puținĭ, ca în anul precedent. Raportul esplică acéstă progresiune prin legea nouă din 1899 asupra naturalisărei. Este adevĕrat, că numĕrul strĕinilor, carĭ vin în Francia se măresce, dér din aceștĭ strĕinĭ puțin dobêndesc naturalisarea; causa sunt formalitățile, pe carĭ administrațiunea le complică pentru cel care cere naturalisarea și condițiunea de-a cunósce limba francesă, acésta pentru algerienĭ. Pe lângă acestea verificarea titlurilor se face cu multă severitate plus aversiunea tradițională, pe care o au Francesii față de strĕinĭ. Tóte acestea contribuesc fórte mult la micșorarea din ce în ce a cererilor de naturalisare. Sunt două milióne strĕinĭ în Francia, din care câte-va sute de mii Evrei.

Regina Victoria la împĕratul Wilhelm. „Münchener Allgemeine Zeitung" face cunoscut din Londra, că în programul călĕtoriei reginei Victoria a Angliei este prevĕdută și o visită la împĕratul Germaniei.

Mișcare revoluționară în Turcia. In *Priștina* și localitățile dimprejur, domnesce o mișcare neliniștitóre provocată de Muftiul din localitate, în urma căreia populațiunea sêrbă este fórte îngrijată. Șeful albanes Suleiman Pașa a plecat cu 1000 albanesĭ spre Liplian, pentru-ca sĕ salute pe cei 2000 albanesĭ, carĭ vin din Prinzrend. Valiul din Cossovo a sosit în Ferizovicĭ pentru a menține ordinea. O comisiune a plecat la Ueschil pentru a cerceta plângerile ridicate de populațiune în contra președintelui municipalităței, contra președinților, Defterdar și contra altor funcționarĭ.

Un album unic în felul sĕu pregătesce „Crucea Roșia" spaniolă și în el vor figura uniformele soldaților din tóte armele din lume. La acest album vor lucra pictorii celebri din Europa. Uniformele soldaților românĭ vor fi esecutate de pictorul Grigorescu. Acest album va figura la marea esposiță universală din Paris, în anul 1900. După terminarea esposiției, se va împărți câte-un esemplar din acest album la tóte capetele încoronate din lume.

Emigrare de Evrei. Poliția capitalei Bucurescĭ a eliberat în intervalul dintre 11 Ianuarie și 11 Februarie 1011 pașapórte de emigrare la Evrei.

Filip d'Orlean contra Englesilor. Ducele d'Orleans, după cum se probéză contrar desmințirei, ce a făcut'o, a scris desenatorului Vielesse dela gazeta umoristică „Rire" o adresă, prin care îl felicită de campania întreprinsă de acest diar contra Angliei. Conținutul acestei scrisorĭ a fost publicat la Paris și la Londra. Ea datéză din Decemvre și dice: „Domnul meu! N'am onóre a vĕ cunósce și nu sciu, de care colóre politică aparținețĭ, cu tóte acestea pun o mare valóre de a trimite felicitările mele la articolul din numĕrul lui „Rire:" „V'la les English". Desenurile D-vóstrĕ au valórea loviturilor grele de sabiă și D-vóstrĕ ațĭ pus pata rușinósă pe fruntea inimicului ereditar al Franciei. Admirând puterea condeiului d-tale, care reproduce înălțimea ideilor d-tale, am înțeles în calitatea mea de fiu al Franciei, moștenitor al regilor, carĭ au combătut pe Englesĭ timp de decenii, că în pieptul d-tale bate o inimă francesă, și pentru aceea îțĭ strîng mâna șĭ-țĭ esprim mulțumirĭ. Al d-tale binevoitor. — *Filippe.*"

Reforma calendarului în Senatul român. In ședința dela 19 Febr. v. a Senatului român d l G. *Sefendache* spune, că a cetit în „Noua Revistă Română" a

d-lui Rădulescu-Motru un articol relativ la modificarea calendarului nostru spre a se adopta stilul nou. — I. P. S. S. *Metropolitul Moldovei* cere cuvêntul. — D-l G. *Sefendache* cere d-lui ministru a-i rĕspunde asupra acestei cestiunĭ importante. — D l dr. *Istrati* ministru al instrucţiunei declară, că lucrările sunt făcute, sunt studii făcute de d-l Donicĭ, că noul stil se póte adapta perfect călindarului nostru religios. Acéstă lucrare a fost cerută d-lui Donicĭ în Rusia, unde e vorba sĕ se adopte noul stil. De-asemenea se studiéză adoptarea noului sistem şi în Serbia. D-l ministru spune, că d-l Bacaloglu, într'o şedinţă solemnă a Academiei, de faţă fiind şi M. S. Regele, s'a pronunţat pentru schimbarea calendarului nostru. — I. P. S. S. *Metropolitul Moldovei* protestéză în contra tendinţei de a se introduce reforme, carĭ sdruncină temelia bisericei ortodoxe, ér I. P. S. S. *Metropolitul Primat* se asociéză la protestul I. P. S. S. Metropolitului Moldovei şi spune, că nu numai clerul, dér şi tótă lumea ortodoxă trebue sĕ sprijinéscă biserica şi sĕ o apere contra unora, carĭ încércă s'o desbine făţiş, mai întâiŭ prin schimbarea de calendar! Declară, că atuncĭ când tóte statele ortodoxe vor schimba calendarul, numai atuncĭ vom schimba şi noi stilul. După acésta s'a cerut închiderea discuţiei.

D. P. S. *Aurelian* afirmă, că Academia a respins acéstă reformă. In fine d-l dr. *Istrati* spune, că într'o şedinţă a Academiei d-l Bacaloglu a tratat reforma calendarului în presenţa M. S. Regelui, dér nu a afirmat, că Academia a admis'o. D-sa declară, că împărtăşesce vederile I. P. S. S. Metropolitului Primat. Discuţia se închide.

Stărĭ triste în Săcele.

Atragem atenţiunea autorităţilor administrative ale comitatului nostru asupra următorelor informaţiunĭ, carĭ ne indică nisce stărĭ cu totul asiatice:

Săcele, 3 Martie n. 1900.

Onorată Redacţiune! Rog binevoiţĭ a da loc în „Gazeta Trans." acestor comunicărĭ:

In comuna Satulungul Săcelelor spargerile şi hoţiile nu mai au sfîrşit. In decurs de un an de ḑile înregistrăm peste 30 de spargerĭ împreunate cu furt.

Intre Românĭ sunt două străḑĭ, unde mai nu este casă, de unde sĕ nu se fi furat. Acum 2 sĕptĕmânĭ s'a spart cămara locuitorului Moise Lungu, care mai suferise de curênd alte două spargerĭ — şi 'i-s'a furat lâna. Duminecă în 16 Febr. nóptea locuitorul Crăciun a îndurat pagube fórte însemnate: i-s'au furat ţóle, pânză şi alte obiecte de valóre, precum şi întrégă averea aflătóre în banĭ în sumă de 220 fl. Tot în aceeaşĭ nópte hoţii au voit sĕ spargă casele locuitorilor Şeitan şi Jarnea, unde au şi tăiat crucile dela ferestre, dér prinḑênd de veste stăpânii, au dispărut fără a fi descoperiţĭ. Cu o lună înainte locuitórei vĕduve Moroianu 'i-s'au furat mai multe curcĭ. Carnea a fost găsită de gendarmĭ la un individ, compromis, tocmai în tigae şi fulgii îngropaţĭ în grajd. Individul a fost arestat, dér după două ḑile liberat şi dându-i-se certificat nou — a dispărut în România.

Locuitorii noştri sunt cuprinşĭ de o mare panică. Starea actuală este de nesuportat. Am ajuns timpul, că viéţa şi avutul nostru este nesigur în Satulung. In acéstă comună acum 6 anĭ séra fiind lumină încă, s'a omorît în mijlocul drumului vrednicul notar Găvruş, fără ca tâlharii sĕ fiă pe deplin descoperiţĭ. Acum *peste 30 spargerĭ* şi hoţii — şi acésta se întêmplă, mĕ rog, în o comună mare politică, unde avem caraule de nópte, post întărit de gendarmĭ cu 10 persóne, unde avem judecătoriă cercuală şi unde avem şi solgăbirĕu şi fisolgăbirĕu.

Binevoiţĭ a atrage asupra acestor triste împrejurărĭ din nou, prin publicarea acestor şire, atenţiunea forurilor competente, pe carĭ le rugăm pentru mai multă rigóre.

Unul din cei păgubiţĭ.

Din Bicazul Giurgeului.

— 2 Martie n. 1900.

(*Către membrii de încredere ai societăţii de credit, ai Societăţii de lectură, şi ai consumului în Bicazul Giurgeului.*) Primiţĭ, Vĕ rog, domnilor acest articul al meu, numai ca un preludiu de impuls la o mai mare solidaritate între toţĭ pe viitor; căcĭ era un timp, când boerul cel avut şi ţĕranul mâncau împreună şi beau din aceeaşĭ ploscă; când ţĕranul muncea, ca sĕ susţie pe mai marii sĕi cu cele necesare, ér jupunesele séu dómnele lor torceau la lumina focului împreună cu suratele şi cumetrele lor, carĭ erau femeile ţĕranilor... Pe atuncĭ nu era presiune, ci domnia religiunea, dreptatea şi frăţia, carĭ acuma sunt numai pe hârtiă. Acuma chiar ne aflăm într'un timp fórte critic, privit din tóte punctele de vedere.

Tot Românul cu bun simţ, desbrăcat de egoism şi pasiunĭ, care-şĭ iubesce naţionalitatea şi patria, credem, că de va esamina cu atenţiune ceea-ce se petrece în ţéra nóstră, în juru-ne, va vedé de sigur, că suntem fórte ameninţaţĭ mai pe tóte terenele şi împinşĭ pe un povârniş, ce ne duce repede către o nefericire complectă! către abisul perirei. Ajunşĭ în asemenea posiţiune, fiă-care din noi e dator a contribui cu ceea ce póte, spre a întêmpina rĕul, unul cu ideile, altul cu influenţa, altul cu munca (sĕrac popor), altul cu averea etc. şi astfel cu aceste puterĭ unite încât vom puté sĕ înlăturăm rĕul, ce ne ameninţă şi sĕ pregătim fiilor némului nostru un viitor cevaşĭ mai fericit.

Condus de acest unic interes, de viitorul fericit, ce-l dorim naţiunei nóstre, şi fără nicĭ un cuget de interes material, séu apucăturĭ, decât acelea de a contribui cu ceva la înflorirea şi înaintarea instituţiunilor şi acţiunilor nóstre în asemenea circumstanţe, mi-am propus a da publicităţii unele serii de idei, dorinţe séu părerĭ. Nu am nicĭ-decum pretensiunea, ca aceste şire sĕ fiă bine venite pentru toţĭ, dér fiind preocupaţiunea mea numai binele comun, şi încunjurarea unei ruine, ce ne ameninţă, nicĭ nu voiŭ ocoli şi lăsa nesulevate acele părerĭ, ce nu ar conveni unor classe, séu unor trepte de ómenĭ, şi mai ales celora ce ar vré sĕ-şĭ facă din indulgenţa poporului un mediu de speculă şi esploatare, ḑisă de unii *diplomaţiă*, ér de alţii *patriotism.*

Credem, că vĕ este tuturora la suflet şi la inimă a representa dorinţele şi interesele tuturora, ale întregului popor, căcĭ pentru acela sunteţĭ aleşĭ, prin urmare d-vóstrĕ, ca un corp representativ al tuturora, veţĭ sci că aveţĭ cea mai grea şi delicată sarcină, sunteţĭ numai o espresiune în miniatură a suveranităţii celorlalţĭ membri, precum şi a publicului peste tot, ca sĕ nu vĕ pótă critica, şi vrênd nevrênd sĕ fiă siliţĭ a-şĭ pronunţa verdictul. Fiţĭ bunĭ déră şi faceţĭ ca:

a) Sĕ nu mai pótă fi nimenea în prepus, ci sĕ simtă fiesce-care, că ceea ce face adevĕrata tăriă a staturilor, déră şi a unor societăţĭ, este când fiă-care din mădularele sale scie şi înţelege tot, scie apoi şi înţelege drepturile şi datorinţele sale, ca aşa în timp de pace şi linişte fiă-care cu drag sĕ aducă mierea sa în stupul cel mare, ér în timp de diferenţe şi atac, fiesce-care érăşĭ cu drag sĕ rĕspundă chiămărei de a-o apĕra ca lumina ochilor.

b) Aţĭ proiectat séu proiectaţĭ d. e. schimbarea unora din paragrafii statutelor, séu lângă presidiu aţĭ propus orĭ veţĭ propune alegerea unui comptabil séu subcomptabil, căcĭ e de cea mai urgentă necesitate. Bine aţĭ făcut, fie de-ocamdată chiar în persóna d-lui Grecu George, dér pentru ce vĕ mai îndoiţĭ? pentru ce esitaţĭ? Când un adevĕr ne ameţesce, îl tăgăduim, ca şi când tăgăduirea nóstră ar puté sĕ-l desfiinţeze, — déră adevĕrul e în fiinţă şi ḑiua lui va veni fără îndoială, pentru-că toţĭ ochii îl caută.

c) Chiămaţĭ în viitor pe toţĭ membrii, décă e adunare generală, şi daţĭ frêu liber votului majorităţii, căcĭ numai libertatea şi concurenţa e recunoscută ca cel mai propriu mediu de a ameliora şi a împinge un lucru spre progres, perfecţiune şi spre folosul comun, căcĭ frumósă este păşirea în activitate a tuturora, batĕr spre apĕrarea acelor puţine clenodii, ce încă până acuma ni-au mai rĕmas, şi urîtă este şi grea resistenţa pasivă faţă de programele lor, când cei dela cârmă schimbă, pun şi depun după plac: *sic volo, sic jubeo!*

d) Şi în urmă, d-vóstră vedeţĭ bine, că sunteţĭ alesĭ ca conducĕtorĭ într'un timp, când relaţiunile politice şi socialĭ — chiar şi între noi — sunt agitate — şi cu cale şi fără cale — şi sunt încurcate estraordinar, şi mare agerime de minte şi pacienţă trebue sĕ aveţĭ în atarĭ împrejurărĭ între streinĭ şi de ai noştri, carĭ numai te controléză la toţĭ paşii şi la tóte vorbele, ca sĕ poţĭ secera triumf şi sĕ domnescĭ peste spiritul de partidă. Respingeţĭ ofertul lui Pankel, Kahan etc., căcĭ numai bine nu ne vor face şi voi — dovadă şi cestiunea păr. Dreganu, care încâtva a mai lămurit situaţia — daţĭ cu orĭ-ce preţ alt avênt şi instrucţiunei, ce se clătină, şi faceţĭ a se introduce pomologia prin premii, décă preoţii nu pot face nimica (pentru-ce?) ca aşa în câţĭ-va anĭ sĕ fie pline grădinile celor ce au băeţĭ la şcóla de altoi, fiind pe aicĭ cel mai acomodat loc spre acest scop. Şi asta ar fi un mare isvor de câştig pentru mulţĭ din poporul, ce blastemă şi piere de fóme. Sĕ se introducă şi mijlocéscă şi îmbrăţişarea de meserii etc. etc. ca sĕ se pótă lua din mâna streinilor, ce ne inundă, mijlocul de a-ne esploata poporul pe un preţ de nimic şi bagatel, am fi putut avé dór la îndemână şi concursul primăriei române, décă 'i l'am fi cerut. Dér, mi-se pare, puţin am făcut cu toţii până acum, pentru-că tóte acestea cer jertfe, nu numai......?

Cu acestea voiŭ găta de-ocamdată, ca cu altă ocasiune sĕ pot descrie: începutul cu starea şi decurgerea: a) a societăţii de credit, b) a societăţii de lectură şi c) a societăţii de consum împreună cu conduita şi caracterul fiă-carui membru activ, nu în ce privesce interesele lor private, căcĭ faţă de acestea nu avem nicĭ un drept, ci faţă de interesele publice, căcĭ publicul e singurul suveran, înaintea căruia trebue sĕ se plece toţĭ într'o formă, fiă literaţĭ séu ignoranţĭ, fiă diplomaţĭ séu patrioţĭ, fiă avuţĭ orĭ sĕracĭ; pentru-că numai opiniunea publică are dreptul a controla şi pedepsi prin vocea sa pe cei ce vatĕmă interesul public. Sĕ sfîrşim cu Nr. 124 al „Gaz. Trans." dela 6 (18) Ianuarie 1899. Sĕ se ţină presidiul tuturor celor 3 însoţirĭ ale nóstre; sĕ se ţină în urmă întrégа nóstră inteligenţă şi sĕ ne ţinem cu toţii de impulsul şi elogiile puse în acel articul de către un aprig luptător al dreptăţii, dér despreţuit, şi unde se ḑice: *„faceţĭ asemenea"*, — ca nu odată descoperindu-se multe, multe, sĕ se ḑică din nou: „Nu faceţĭ asemenea!"

a. b. —

Necrolog. D-l Dumitru Stinghe, unul dintre fruntaşii noştri din Scheiŭ şi membru al comitetului parochial, a îndurat erĭ, Duminecă, o grea perdere prin mórtea fiiului sĕu **Radu**, student în cl. VI a gimnasiului român, un tînĕr modest, bine crescut şi de frumóse speranţe, avênd etatea de abia 17 anĭ. Inmormêntarea se va face mâne, Marţĭ, la órele 3, fiind condus din casa părintéscă (Str. Caterinei 15) în cimiterul bisericei Sf. Nicolae spre eterna odihnă. 'L jălesce întristatul tată cu soţia sa Maria, surorile Maria măr. G. Furnică şi Elena măr. Ios. Moldovan, Dum. Stinghe, ca frate, G. Furnică, I. Moldovan, ca cumnaţĭ. — Adresăm întristaţilor părinţĭ şi familiei sincere condolenţe!

ULTIME SCIRI.

Bruxella, 4 Martie. Agentul transvaalian Dr. Leyds declară, că Burii voesc încheierea păcii, dér pe lângă respectarea independenţei republicelor.

DIVERSE.

Sectele religióse din America. Chiar în America, unde cele mai estraordinare secte religióse rĕsar din pămênt ca nisce ciupercĭ, o nouă sectă „creştinii sciinţei" a făcut prin felul de credinţă al adepţilor o mare sensaţiă între celelalte popóre. Membrii acelei secte susţin, că pot vindeca pe bolnavĭ numai prin rugăciunĭ. Şi cu tóte că mortalitatea între aderenţiĭ acestei secte a ajuns spăimântătóre, totuşĭ ei astăḑĭ numĕră peste o sută de adepţĭ. Nu de mult însĕ s'a ivit *„în biserica la Dumneḑeul viu, sprijinul şi stîlpul adevĕrului"*, o mare şi primejdiósă concurentă. Fondatorul acestei noue doctrine se chiamă Sandford, care ḑice, că într'o séră i s'a ivit Dumneḑeu şi i-ar fi spus cuvêntul „Armageddon". Numai acest singur cuvênt. Insĕ Sandford simţea, că în acest moment eşiau din corpul sĕu tóte spiritele rele şi natural, că el a înţeles, că e chiămat la o misiune mai înaltă şi că póte sĕ elibereze pe ómenĭ de duhurile rele. De opt anĭ Sandford se ocupă cu darea afară a dracului din corpurile bolnavilor. Metoda sa nu este tocmai atât de radicală, ca a sectei din Altforst, care a ucis pe Brinkmann, însĕ are şi ea părţile ei destul de radicale. Sandford se înarméză cu o bibliă şi dă în corpurile bieţilor suferinḑĭ atât de mult timp, până ce diavolul nu mai póte resista în corpul bolnavului şi fuge. Că o mare parte din bolnaviĭ trataţĭ în modul acesta plécă şi ei împreună cu dracul, acesta nu geneză pe noul profet, fiind-că el îşĭ primesce onorariul înainte.

Acéstă sectă îşĭ are o mulţime de adepţĭ, mai ales în nordul Americei, şi ei se numesc „muncitorii lui Sandford". Cuibul acestei secte se află în Manschester (New-Hampshire). El stă sub conducerea unui Hutchin, care era tipograf, şi a cărui fiiu a succombat sub mânile „Muncitorilor lui Sandford". Acéstă ocupaţiune a lui Sandford aduce frumóse veniturĭ, fiind-că el a clădit din banii bolnavilor sĕi o şcólă, un asil, un templu şi un spital pe dealul Benlah lângă Freeport. El scóte şi o gazetă cu titlul „Limba focului", care are menirea sĕ propage învĕţăturile acestei secte noue. Sandford se mai ocupă cu ideia de a mai clădi un astfel de templu şi la Boston, care va fi cu mult mai mare şi va puté cuprinde în el 10.000 persóne. El vré sĕ mai cumpere un vapor pentru a trimite misionarĭ în tótă lumea carĭ sĕ propage doctrinele sale, şi este aprópe convins, că în curênd va cuceri Ierusalimul în numele lui Armageddon.

Femeia generalului Joubert. In împrejurările de faţă, o femeiă face sensaţiă generală mai ales în cercurile din rĕsboiul din Africa de sud. Acéstă femeiă este nevasta lui Joubert, generalul Burilor. Ea a plecat împreună cu bărbatul sĕu pe câmpul de rĕsboiŭ şi împarte cu el tóte greutăţile şi periculele rĕsboiului. Chiar şi Englesii admiră curagiul şi resistenţa „mătuşei Joubert". Ea este cunoscută de mult poporului bur sub numele „mătuşa Joubert" şi este mult iubită de popor, fiind-că ea a acompaniat pe soţul ei în tóte luptele ce-a avut Joubert cu duşmanii indigenĭ. Ea mănuesce arma ca şi cel mai vitéz soldat. Ocupaţia ei principală într'un rĕsboiŭ este îngrijirea deosebită pentru soţul ei. Ea ţine în perfectă orînduială cortul lui, îi fierbe mâncărĭ gustóse şi-şĭ dă tótă silinţa sĕ-i facă tóte comodităţile casnice. Adese orĭ vĕd Burii pe nevasta generalului şeḑênd la întrarea cortului, curăţind cartofĭ şi ocupată cu facerea vre-unei mâncărĭ deliciόse pentru bărbatul ei. Timpul celalalt îl consacră femeia acésta pentru îngrijirea rănıţilor.

Orologiul ca compas. In natură s'au aflat multe lucrurĭ, carĭ pot înlocui compasul, aşa de es. după părţile orisontului, după umbră, după cum, în pădure, parte a arborelui e mai muschiósă etc. Dintre tóte aceste însĕ, cel mai acomodat este orologiul. Acesta se aşéḑă orisontal astfel, ca arătătorul cel mic sĕ stea spre sóre. Mijlocul spaţiului între arătĕtorul mic şi cifra 12 de disc arată precis încătrău e méḑă ḑi. De esempiu arătătorul mic se află tocmai pe óra 10 şi astfel acesta îl îndreptăm spre sóre, atuncĭ miaḑă ḑi va cădé tocmai în direcţiunea cifrei 11, deórece numĕrul 11 este mijlocul între 10 şi 12. Acésta întrebuinţare a orologiului ca compas e fórte puţin cunoscută, însuşĭ Stanley după reîntórcerea sa din Africa, fiind întrebat décă cunósce acéstă metodă simplă, ḑise că n'a auḑit de ea.

„Dela Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

Cărţĭ de rugăciiunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticea de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă a drept credinciosilor creştinĭ, *Ediţiunea IV corectată.* Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un esemplar în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV.* Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conţine peste 334 pag. Legată în păreţĭ tarĭ coloraţĭ, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ costă 22 cr. cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria, pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Preţul unui esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvêntărĭ bisericescĭ pe sĕrbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu* Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Conţine vre-o 400 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicĭ sunt favorabil apreţiate şi din partea clerului înalt din Romania.

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu*, cunoscutul scriitor bisericesc. Conţin vre-o 400 pag. Preţul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predicĭ pentru Dumínecĭ de *Iustin Popfiu*, învĕţatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinióră. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprindênd predicĭ frumóse pentru tóte Duminecele de peste an. Preţul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasiliu Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, d- *Em Eftirescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ atât de măduóse, instructive şi cu atâta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848–49 de regretatul *Vasilie Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1849—49. Istorisirile cuprinse în acéstă carte sunt de cel mai mare interes istoric şi naţional, sunt scrise într'o limbă uşóră şi plăcută. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Povestea unei coróne de oţel“, opul mult dorit şi aşteptat al d-nului *G. Coşbuc*, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucurescĭ şi costă un leu şi 50 banĭ. E scrisă şi acéstă carte la înţelesul tuturor şi este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai póte despărţi de ea. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete şi ilustraţiunĭ. Ea stă în legătură cu *„Rĕsboiul nostru pentru neatêrnare* scris tot de d-l G. Cosbuc, aşa că cine şi-a procurat pe acesta trebue sĕ şĭ procure şi *„Povestea unei corone de oţel“*. Sperăm, că fruntaşii noştri, înţelegênd importanţa acestor scrierĭ, vor stărui din rĕsputerĭ a-le rĕspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărţĭ dela „Tipografia A. Mureşianu din Braşov“. „Rĕsboiul nostru pentru neatârnare“ coştă 50 cr. (cu posta 55 cr.), „Povestea unei Coróne de oţel“ 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Din istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar şi întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina“, a apărut în editura „Deşteptării“ din Cernăuţĭ: *partea a doua.* Ea este scrisă tot atât de bine şi de uşor, ca şi partea întâiŭ, care a avut şi la noi mare trecere mai ales printre popor. Preţul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu acelaşĭ preţ se mai pot căpăta dela Tipografia „A. Mureşianu“ şi esemplare din partea întâiŭ, adăugênd şi pentru acésta 5 cr. porto.

Zarandul şi munţii apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan.* Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţéra şi némul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind forte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Ţéra nóstră“. Descrierea părţilor Ardealului dela Murĕş spre miadă-di şi valea Mureşului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întréga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Românul in sat şi la óste“ Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

Scrierĭ economice:

Agrologia séu Agricultura generală de de Dr. *G. Maior*, profesor la şcóla centrală de agricultură din Bucurescĭ. E cea mai bogată si tot-odată cea mai temeinică scriere românéscă cu privire la cultura pămêntului (aratul sămenatul, gunoiul etc., etc.) Conţin 217 figurĭ de-ale diferitelor aparate economi (plugurĭ, grape, tăvălugurĭ etc.) E o carte forte mare, de 524 pag. şi costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotechnia séu Cultura sbecială a plantelor, scrisă tot de D-l *G. Maior.* Acéstă carte se estinde pe 611 pagine format mare şi conţine în text 202 figurĭ. Cuprinsul e forte bogat, arĕtând cu de-amĕruntul soiul modul de cultură, bólele şi vindecarea etc. gentru fiă care plantă. precum cereale (tot felul de cucate, ca grâu, sĕcară, orz, ovĕs, orez, meiŭ, cucuruz, hrişcă, etc.): apoi mazere, linte, mazĕriche, rapiţă, mac, şofran, hemeiŭ, in, cânepă, tutun, cartofĭ, tot felul de sfecle, hrén curechiŭ, şi alte multe. Apoi diferite plante de nutreţ, ca lucernă, trifoiŭ, mohor, cucuruzuul verde nutreţ, diferite composiţiunĭ pentru fênaţe şi păşunĭ artificiale etc. Al-capitlu tracteză despre cultura fênaţelor, altul irigaţiunĭ, altul despre păşunĭ etc. Preţul 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl 25 cr.)

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorĭ şi pentru toţĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8⁰. Preţul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor sătenĭ de Romul *Simu.* Cu mai multe ilustraţiunĭ în text. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Preţul 40 cr. trimis francat.

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeinssen. *Ediţiunea a V-a.* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. şi costă 80 cr. (Cu posta 90 cr).

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu e de cel mai mare folos practic şi, pe cât scim, în literatura nóstră de dincóce e singura scriere mai bună în acéstă materiă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Cele mai de lipsă cunoscinţe despre ***Legea veterinară*** — o carte forte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Conţine 134 pag. format mare şi costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr).

„Cartea Plugarilor“ séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* Tractéză despre legumărit, gunoiŭ, lucrarea pămêntului, sĕmĕnăturĭ, vierit, pădurit, crescerea cailor, vitelor, galiţelor etc. Un esemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Acéstă carte a eşit numai acum de sub tipar.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%.	98.25
Renta de coróne ung. 4%.	93.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	100.40
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	163.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.75
Renta de argint austr.	99.—
Renta de hârtie austr.	99.—
Renta de aur austr.	98.45
Losurĭ din 1860.	136.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	126.60
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	186.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	234.25
Napoleondorĭ	19.28
Mărcĭ imperiale germane	118.35
London vista	242.75
Paris vista	96.27½
Rente de coróne austr. 4%	99.—
Note italiene.	90.05

Cursul pieţei Braşov.

Din 5 Martie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.75
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.08	Vênd.	19.14
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.54	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	118.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Anunţ de licitare.

Din partea subscrisului se aduce la cunoscinţă, cumcă **în 16 Martie 1900 după amédĭ la 3 óre în Făgăraş** la odăile lui F. A. Steinburg de Bildner, prin intervenirea notarului publis reg. D-l. Antal Nemeş **se vor vinde 9 vagóne de fên şi trifoi presat** plus oferentului pre lângă preţul strigărei de **1800 fl.** v. a.

La care sĕ învită toţĭ aceea ce voesc a licita, cu aceea observare, cumcă fênul sus numit se póte vedea şi până atuncĭ, care cu ocasiunea licitărei eventual *se va viude şi sub preţul strigărei,* însĕ numai pre lângă solvirea în numérariu.

Făgăraş, în 3 Martie 1900.

Dr. Adolf Fejérvári
advocat.

873.1–1.

Nr. 2226–1900.

PUBLICAŢIUNE.

Se închiriază următórele obiecte orăşenescĭ pe cale de oferte şi anume:

a) *Pe durata din 29 Septembre a. c. până în Septembre 1906:*

1) Locuinţa în casa orăşĕnéscă, şirul Inului 35, cu 12 odăi, bucătărie, cămară, şopron de lemne şi pod.

2) Locuinţa brutarului cu lucrătórea, strada Măcelarilor nr. 7.

3) Hanul „La Corónă“, strada Vămei.

4) Berăria orăşĕnéscă, strada Porţii.

5) Casa orăşĕnéscă, prundul rozelor nr. 3.

6) Casa orăşĕnéscă, strada Spitalului (templul israelitic).

7) Casa orăşĕnéscă, strada Spitalului nr. 69.

8) Cafenéua de pe promenadă.

9) Etablismentul de înotat şi scalda.

10) Cârciuma din Ştejeriş.

11) Prăvălia de sub Podul Bătuşilor nr. 9 (acum Stangel & Zekeli).

b) *Pe durata din 30 Aprilie 1900, până la 29 Septembre 1906:*

Chioscul de pe promenadă dimpreună cu o parte din promenada dinaintea acestui chiosc pentru punerea meselor.

c) *Pe durata din 1 Ianuarie 1901, până în 29 Septemvre 1906:*

Cârciuma de pe locul Têrgului de vite (obor).

Cârciuma dela podul Bârsei.

Pertractarea de oferte va avea loc **în 15 Martie 1900** înainte de prânz la 10 óre, în oficiul orăşĕnesc economic, unde au de a se aşterne până la amintita óră ofertele scripturistice, sigilate şi provĕdute cu un vadiu de 10% din chiria anuală oferată.

Condiţiunile de oferte şi acele contractuale se pot vedea în decursul órelor oficióse de birou înainte de prând examina, în oficiul orăşĕnesc economic până în diua pertractărei de oferte.

Ofertele mai târdiu aşternute séu acele necorespundĕtóre condiţiunilor de oferte nu se iau în consideraţie.

Braşov, în 14 Febr. 1900.

Magistratul orăşenesc.

Sosirea şi plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I.	Trenul de persóne la 8 óre dim.
II.	Tr. accel. peste Cluşiu la 2 ó. 9 m. p. m.
III.	Trenul mixt la 10 óre 25 min. séra

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I.	Trenul mixt. care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 0 óre — min. dim.
II.	Trenul accel. la 2 óre 18 min. p. m.
III.	Trenul mixt, la 5 óre 20 min. p. m.
IV.	Trenul de pers., la 9 óre 27 min. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I.	Trenul de persóne la 8 óre 25 m. d., (are legătură în St.-Georgĭ cu Ciuc-Szerda şi Ciuc-Gyimes).
II.	Trenul de persóne la 1 óră 51 m. p. m.
III.	Trenul mixt, la 6 óre 48 m. sera, (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (G. Bartolomeiu).

I.	Trenul mixt la 6 óre 22 min. dim.
II.	Trenul mixt la 1 óră 13 min. p. m.

Dela Ciuc-Gyimes la Braşov:

I.	Trenul de pers. la 8 óre 25 min. dim
II.	Trenul de pers. la 1 óră 51 min. p. m.
III.	Trenul mixt la 6 óre 48 min. séra.

Plecarea trenurilor din Braşov

Dela Brasov la Budapesta:

I.	Trenul mixt la 5 óre 8 min. diminéţa
II.	Tr. accel. (peste Cluşiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III.	Trenul de pers. la 7 óre 48 min. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I.	Trenul de persóne la 3 óre 55 min. d.
II.	Trenul mixt la 11 óre a. m.
III.	Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia-Cluşiu) la 2 óre 19 min. p. m.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I.	Trenul de persóne la 5 óre 19 min dim. (are legătură cu Tuşnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
II.	Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III.	Trenul de pers. la 3 óre 15 m. p. m. are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (G. Bartolomeiu).

I.	Trenul mixt la 9 óre şi 2 min. a. m.
II.	Trenul mixt la 3 óre 18 min p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I.	Trenul de pers. la 5 óre 19 min. dim.
II.	Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III.	Trenul de pers. la 3 óre 15 min. p. m.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.